

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Szűcs Péter ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (u.o.) II. rendű felpereseknek - a Dr. Csiha Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Csiha Judit ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. november 2. napján kelt 5.P.25.979/2005/34. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 37. sorszám alatt előterjesztett, valamint az alperes részéről 35. sorszám alatt előterjesztett és 36. sorszám alatt megindokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, és az I. rendű felperesnek járó nem vagyoni kártérítés összegét 8.000.000 (Nyolcmillió) forintra; a közlekedési kísérő többletköltsége címén járó 350.000 forintot 530.000 (Ötszázharmincezer) forintra felemeli, míg az I-II. rendű felperesek részére lakásátalakítási többletköltség címén egyetemlegesen járó 438.195 forintot 288.195 (Kettőszáznyolcvannyolcezer-egyszázkilencvenöt) forintra leszállítja. Az I-II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak járó perköltséget 660.000 (Hatszázhatvanezer) forint plusz áfa összegre mérsékli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - az I-II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 200.000 (Kettőszázezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg - felhívásra - az államnak 213.400 (Kettőszáztizenháromezer-négyszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket, a további 482.800 forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az I. rendű felperest az önkéntes alkoholelvonása alatt fellépő gyomorvérzéses tüneteit elsődlegesen ellátó ... Kórház sebészeti obszerváció miatt utalta az ügyeletes alperesi kórházba, ahol az I. rendű felperes zavartan kezdett viselkedni; a pszichiáter megérkezése előtt megfenyegette a kórteremmel egy légtérben lévő nővérszobában tartózkodó nővért, majd a segítségért siető nővér távollétében kiugrott az emeleti erkélyről. Az ennek következtében elszenvedett súlyos sérüléseiből az I. rendű felperes szövődmények kialakulásával maradandó fogyatékkal gyógyult. A Fővárosi Bíróság az 5.P.25.979/2005/14. számú - a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.620/2007/12. számú határozatával jogerő emelt - közbenső ítéletével megállapította az alperes kártérítő felelősségét az I. rendű felperes 2004. január 12-én elszenvedett balesetével kapcsolatban felmerült károkért. Az I. rendű felperes véglegesnek tekinthető egészségi állapota a gerinc törésének a következménye, amely kétoldali alsó végtagi bénultsággal, az alsó végtag egyéb törésének következményeivel, vizeletrekedéssel, széklettartási zavarral jár, a sarokcsonttörés következtében mindkét oldali sarokcsontja gyulladás utáni állapotban van. Az I. rendű felperes 2005. február 1-től 2007. február 9-ig I. csoportú rokkant volt, azt követően II. csoportú rokkant, össz-szervezeti egészségkárosodásának mértéke 81%, munkaképesség-csökkenésének mértéke 100%, egészségkárosodása következményeit feldolgozta, érdemi pszichés zavara nincs. Az I. rendű felperest túlnyomórészt - munkája ellátása mellett - a II. rendű felperes gondozza. A II. rendű felperes a férje kórházi tartózkodása idején jelentkező átmeneti, betegségi szintet el nem érő alkalmazkodási zavara elmúlt, nála olyan pszichés zavar nem észlelhető, amely szakorvosi kezelését indokolná. Az I. rendű felperes állapota nem teszi lehetővé számukra a korábban megszokott és élményeket jelentő utazásokat, baráti kapcsolataik az átmeneti kihagyás után rendeződtek.

A kár bekövetkeztekori értékviszonyoknak megfelelően az I. rendű felperes 10.000.000 forintban, a II. rendű felperes 6.000.000 forintban határozta meg nem vagyoni kártérítési igényét. Az I-II. rendű felperesek vagyoni kártérítési igényüket különböző jogcímenek mindösszesen 28.069.932 forintban és kamataiban jelölték meg, míg járadékként havi 452.711 forintot igényeltek.

Az alperes érdemi ellenkérelmében az I-II. rendű felperesek nem vagyoni kárigényét eltúlzottnak tartotta. Hangsúlyozta, hogy az I. rendű felperes saját önkárosító magatartása eredményezte a gyomorvérzés kialakulását, az emiatti kórházi kezelését, a delirium tremens állapotot, amelynek következtében az I. rendű felperes kivetette magát az ablakból, és ebből adódó sérülései okozták maradandó egészségkárosodását. Az alperes alapvetően eltúlzottnak ítélte az I-II. rendű felperesek vagyoni kártérítési igényeit is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy kamataival együtt fizessen meg az I. rendű felperesnek 7.000.000 forint, míg a II. rendű felperesnek 3.000.000

forint nem vagyoni kártérítést. Az I. rendű felperes részére különböző időpontoktól járó késedelmi kamataival együtt 12.873.286 forint jövedelemveszteség, 5.742.038 forint ápolási-gondozási költség, 648.870 forint háztartási kisegítő költség, 815.500 forint élelemfeljavítási költség, 1.255.720 forint gyógyszer-többletköltség, 375.906 forint pelenka-többletköltség, 3.000 forint vizitdíj, míg az I-II. rendű felperesek részére egyetemlegesen különböző időpontoktól számított késedelmi kamataival együtt 908.312 forint közlekedési többletköltség, 350.000 forint kísérői többletköltség, 395.000 forint kulturális többletköltség, valamint 438.195 forint lakásátalakítási többletköltség megfizetésére kötelezte az alperest. Kötelezte továbbá az alperest, hogy az I. rendű felperes részére 2010. november 1. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig esedékesen fizessen meg havi 324.746 forint járadékot azzal, hogy ebből jövedelemvesztesége miatt 185.406 forint az I. rendű felperest a nyugdíjkorhatár eléréséig illeti meg, míg a többi járadéktétel határozatlan időtartamú. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I-II. rendű felperesek részére 1.250.000 forint plusz áfa perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítéletet a folyamatos járadékfizetés tekintetében előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. Rendelkezése szerint a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni károk tekintetében mérlegelte, hogy az I-II. rendű felpereseknél a baleset következtében pszichés zavarok nem alakultak ki, de az életük gyökeresen megváltozott, az I. rendű felperes rokkant lett, a II. rendű felperesnek a további életét egy rokkant ember mellett kell leélnie, akit a rokkantság a mindennapi élettevékenységekben korlátoz. Figyelemmel volt emellett a balesetkori ár- és értékviszonyokra, továbbá a balesethez vezető korábbi I. rendű felperesi magatartásra is. Az I. rendű felperes jövedelemveszteségének mértékét a keresettel egyezően ítélte meg. Az ápolási-gondozási többletköltséget mind jogalapjában, mind összekszerűségében megalapozottnak találta, tekintetbe véve, hogy az I. rendű felperes a kórházból való kikerülését követően az I. csoportú rokkantsága idején napi 8 órában szorult teljes körű ápolásra-gondozásra, majd az ezt követő időszakban napi 4 órában. Az I. rendű felperes egészségi állapotából adódóan háztartási teendőket ellátni nem tud, ezért kisegítő igénybevételére szorul, amelynek indokolt és elszámolható mértékét heti 5 óra időtartamban fogadta el. Kifejtette: az I. rendű felperes részére az élelemfeljavítás szükségessége orvosszakértői véleménnyel alátámasztott tény, amelynek összekszerűségét mérlegeléssel a kórházi tartózkodás idejére napi 300 forintban, majd ezt követően havi 10.000 forintban állapította meg. Indokoltnak tartotta az I. rendű felperes egészségi állapota miatt alkalmazott gyógyszerek költségeként előterjesztett követelést, csakúgy mint a pelenkahasználat címén előterjesztett többletköltséget, tekintetbe véve, hogy a szakértő is indokoltnak találta a napi 4 darab pelenka használatát. A baleset következményével összefüggő orvosi megjelenések vizitdíját is elszámolható költségként fogadta el. Indokoltnak találta az alperes marasztalását a közlekedési többletköltségben, mert az I. rendű felperes nem tudja igénybe venni a tömegközlekedést, csak személygépkocsival szállítható és rendszeresen szállítani kell orvosi ellenőrzésekre. Mivel az I. rendű felperes egészségi állapota miatt a személygépkocsival történő közlekedése csak úgy oldható meg, ha mellette kísérő

is van, a kísérő igénybevételével felmerült hátralék összegét általános kárként állapította meg. Ugyancsak indokolt és az alperesre áthárítható költségnek fogadta el a kulturális többletköltséget, amelynek összegét mérlegeléssel havi 5.000 forintban állapította meg. Álláspontja szerint a fürdőszoba átalakítása az I. rendű felperes egészségi állapota miatt indokolt volt, a kereseti követeléssel egyezően a számlával igazolt költségek 85%-át hárította át az alperesre.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I-II. rendű felperesek és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

Az I. rendű felperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a nem vagyoni kártérítés összegét 10.000.000 forintra, a II. rendű felperes 4.500.000 forintra kérte felemelni, míg az I-II. rendű felperesek részére kísérő többletköltsége jogcímén egyetemlegesen megítélt kártérítési összeget a lejárt időszakra 940.000 forintra, a jövőre nézve 10.000 forint járadékra kérték felemelni. Kérték továbbá, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú perköltség összegét 2.000.000 forint plusz áfa összegre emelje fel. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes esetében kifejezetten alacsony összegben állapította meg a nem vagyoni kártérítést, annak ellenére, hogy az I. rendű felperes élete végéig II. csoportú rokkant lesz, fiatal életkora ellenére egészségkárosodása okán sohasem fog teljes életet élni. Sérrelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a balesetkori ár- és értékviszonyok mellett a balesethez vezető korábbi I. rendű felperesi magatartást is értékelte, annak ellenére, hogy az eljáró másodfokú bíróság jogerős közbenső ítéletében állapította meg az alperes teljes kártérítő felelősségét. Kiemelték: a II. rendű felperes élete végéig kénytelen rokkant, önellátásra képtelen férjéről gondoskodni anélkül, hogy ebben - gyermek hiányában - bárki a segítségére lenne, tekintetbe véve azt is, hogy a többletterhek miatt nem lesz lehetősége arra, hogy valaha életkorának megfelelő életet éljen. A közlekedési kísérő többletköltsége kapcsán kifejtették, hogy az I. rendű felperes szállítása során egy kísérő személy jelenléte a mai napig is szükséges azzal, hogy korábban - 2007 februárjáig - még egy személy jelenlétére volt szükség, aki segédkezett az I. rendű felperes be- és kiszállításánál, ide értve a kerekesszék mozgatását is. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a perköltség összegének megállapítása során nem értékelte kellő súllyal sem a felperesi oldalon kifejtett ügyvédi munka mélységének és mennyiségének tényét, sem azt, hogy az eljárás több mint 5 éve folyik.

Az alperes fellebbezésében hangsúlyozta, hogy az I. rendű felperes részére megítélt nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy saját maga idézte elő azt a helyzetet, amely miatt kórházi kezelésére volt szükség, az I. rendű felperes önkárosító magatartását és annak jogkövetkezményeit az alperes terhére róni nem lehet. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összegét csökkentő tényezőként nem vette figyelembe azt, hogy az I-II. rendű felperesek a káresemény által okozott traumát feldolgozták, életvitelükben alkalmazkodtak a megváltozott élethelyzethez, egyik felperes esetében sem mutatható ki pszichés elváltozás vagy egyéb pszichés megbetegedés. Érvelése szerint nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a II.

rendű felperes munkahelye a balesetet követően is fennmaradt, az I-II. rendű felperesek házassága a baleset ellenére fennmaradt, baráti kapcsolataik rendeződtek, családi kapcsolataik megtartottak. Mindezekre tekintettel az I. rendű felperes részére 3.000.000 forint, a II. rendű felperes részére 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítést tartott megalapozottnak. Álláspontja szerint az ápolás-gondozás kapcsán csupán az állapítható meg, hogy az I. rendű felperes gondozásra, ápolásra szorult, amelyben a II. rendű felperes aktívan részt vett, arra azonban nincs bizonyíték, hogy ez ténylegesen megvalósult, az I. rendű felperest akár a II. rendű felperes, akár a Kék Angyal Bt. napi 8 órában gondozta volna. Vitatta a 2007 februárjától fennálló ápolás napi 4 órás szükségességét is, összecszerűségében is eltúlzottnak tartotta az ezen a címen megítélt kártérítést. A háztartási kisegítő címén előterjesztett követelést heti 3 óra vonatkozásában fogadta el. Az élelmelfeljavítás címén megítélt járadékot teljes egészében megalapozatlannak tartotta, ugyanis ezen a címen a balesetet követően az I. rendű felperesnek külön kiadása nem merült fel, mert a korábban fogyasztott, kalóriában gazdag élelmiszerekre költött pénzt most már a rostokban gazdag élelmiszerek megvásárlására fordíthatja, illetőleg a baleset előtt fogyasztott alkoholra fordított összegeket ugyancsak élelmiszerekre fordíthatja. A pelenka többletköltségét napi 2 darab pelenka erejéig fogadta el, a közlekedési többletköltség címén előterjesztett igényt havi 50 km figyelembevételével tartotta elfogadhatónak, az ezt meghaladó igényt bizonyítatlanság és indokolatlanság okán elutasítani kérte. A kísérő többletköltségét 2007 februárjáig havi 5.000 forint erejéig nem vitatta, az ezt követő időszakra elutasítani kérte, tekintettel az I. rendű felperes állapotában bekövetkező javulásra és arra a tényre, hogy az I. rendű felperes szállítása során állandó harmadik személy jelenléte nem indokolt. Hivatkozása szerint az I. rendű felperes nem bizonyította a kulturális többletköltség címén felmerülő kiadásait, így ezen igényt is teljes egészében elutasítani kérte. A fürdőszoba átalakításának költségéből az alperes a WC-ben a falra szerelt kapaszkodó és a fürdőkád peremére illeszthető ülőke, valamint kapaszkodó költségének megtérítését vállalta, ezt meghaladóan a fürdőszoba felújítási költségének átháríthatóságát vitatta. Eltúlzottnak tartotta az I-II. rendű felperesek javára megítélt perköltség összegét is.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben kiemelték, hogy az alperes hivatkozásával ellentétben az elsőfokú bíróság - súlyos anyagi és eljárásjogi jogszabálysértést megvalósítva - értékelte a balesethez vezető korábbi I. rendű felperesi magatartást. Hangsúlyozták, hogy az I. rendű felperesnél kialakult maradandó egészségkárosodás már önmagában, igazolható pszichés megbetegedés hiányában is olyan súlyos és jelentős hátrányokat okoz - figyelemmel arra, hogy ilyen állapotban teljes, emberhez méltó életet élni lehetetlen -, hogy az I-II. rendű felperesek nem vagyoni kárigénye nem tekinthető eltúlzottnak. Az ápolás-gondozás többletköltsége kapcsán rámutattak, hogy a II. rendű felperes munkája nem akadályozta az I. rendű felperes 8 órás ellátását; a beszerzett orvosszakértői vélemény és a meghallgatott tanúk vallomása tükrében bizonyított tény, hogy az ápolás és gondozás szükséges és indokolt volt, az ellátás megvalósult. Utaltak arra is, hogy az I. rendű felperes ápolása, gondozása sem otthoni szakápolás, sem házi segítségnyújtás keretében nem volt és nem

megoldható. A társadalombiztosítás által finanszírozott otthoni szakápolás, annak időbeli korlátaira tekintettel nem olyan személy ellátására szolgál, akinek állapota végállapotnak minősül és állandó jelleggel, napi 24 órában ápolásra szorul, míg a házi segítségnyújtást az I-II. rendű felperesek a szociális rászorultság jogszabályi feltételének hiányában nem vehetik igénybe. A háztartási kisegítés kapcsán kifejtették: az elsőfokú bíróság által meghatározott heti 5 óra eltúlzottnak nem tekinthető, e tevékenység időszükséglete az alperes jogellenes és felróható károkozása következtében hárult át a II. rendű felperesre, így a háztartási kisegítés az I. rendű felperes kórházi tartózkodásának időtartamára is indokolt volt. Állításuk szerint köztudomású tény, hogy az egészséges táplálkozás költségesebb, mint amennyibe az I. rendű felperes táplálkozása a baleset előtt került. Előadták: az I. rendű felperes nem azért nem iszik alkoholt, mert súlyosan mozgáskorlátozottá vált, hanem mert leszokott róla, így az alkoholra költött többletköltség nem számítható be az I. rendű felperes megváltozott étkezési szokásainak többletköltségébe. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság - a szakértő véleményére is figyelemmel - helyesen értékelte a pelenka többletköltségeként felmerült igényt is. A közlekedési többletköltség kapcsán előadták, hogy az I-II. rendű felperesek a balesetet megelőzően gépkocsit csak kivételes alkalmakkor használtak, ezzel szemben a II. rendű felperes jelenleg gépjárművel közlekedik a munkahelyére, ugyanis az I. rendű felperes ápolását és gondozását másként nem képes ellátni. A baráti, családi látogatásokra, továbbá az egyéb orvosi és az I. rendű felperes egyéb személyes megjelenését igénylő eseményekre is gépjárművel közlekednek, ezért az átlagosan havi 500 km megtételére elegendő üzemanyag-mennyiség ellenértéke eltúlzottnak nem tekinthető. A kísérő többletköltsége kapcsán hangsúlyozták, hogy 2007 februárjáig kettő személy jelenléte volt indokolt, míg jelenleg egy személy közreműködése szükséges az I. rendű felperes szállításához. Álláspontjuk szerint tényként állapítható meg, hogy az I. rendű felperes a balesetet követően szabadidejét videó és DVD-nézéssel, számítástechnikai, zenei és egyéb újságok olvasásával tölti, amely többletköltségként jelentkezik, ennek mértékét az elsőfokú bíróság mérlegeléssel megalapozottan állapította meg, tekintetbe véve azt is, hogy az internet-szolgáltatás díját a kulturális többletköltség nem foglalja magában. Az I-II. rendű felperesek az alperes fellebbezésében foglalt 150.000 forint összegű állami támogatást - mint a lakásátalakítás költségét csökkentő tényezőt - nem vitatták.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezése részben megalapozott, az alperes fellebbezése kis mértékben megalapozott.

A Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül (Pp. 253. § (3) bekezdés) és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, abból helytálló jogi következtetést vont le, ítéleti döntését a Fővárosi Ítéletábrla csak az I. rendű felperes nem vagyoni kárigénye, illetőleg a közlekedési kísérő, és a lakásátalakítás költsége tekintetében módosította a következők szerint.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355. § (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A Fővárosi Ítéltábla általánosságban kiemeli, hogy a nem vagyoni kártérítés tekintetében kármegosztás nem alkalmazható, azonban annak összegét a perben feltárt valamennyi körülmény mérlegelésével kell megállapítani. Az alperes teljes kártérítő felelősségét jogerős közbenső ítélet állapította meg, az I-II. rendű felperesek alappal hivatkoztak ezért fellebbezésükben arra, hogy a felperes közrehatásának vizsgálatára a kár összegszerűségének megállapítására irányuló eljárásban már nincs helye.

A nem vagyoni kártérítés intézménye speciális a kárfelelősség körén belül, ugyanis nem azonos nemű az okozott sérelemmel: nem vagyoni jellegű sérelmet orvosol vagyoni eszközökkel. A nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása sosem egzakt módon, hanem mindig bírói mérlegeléssel, az eset összes körülményeinek figyelembevételével történhet, ezen belül figyelemmel kell lenni a károsultat ért nem vagyoni sérelem jellegére, súlyosságára, arra, hogy a károkozó magatartás folytán hogyan változtak a károsult életkörülményei. Összehasonlító adatként kell vizsgálni a károkori ár- és értékviszonyokat, valamint a bírói gyakorlat által hasonló esetekben alkalmazott kártérítési összegek nagyságrendjét is. A feltárt peradatok alapján az I. rendű felperes a nem vitatott alkoholproblémája ellenére a balesetet megelőzően állandó munkahellyel rendelkezett, színes, széles társadalmi és családi életet élt, házastársával gyakran és szívesen utaztak; a baleset következtében kialakult maradandó egészségkárosodása mindebben megakadályozza, gátolja. A Fővárosi Ítéltábla mindezeket értékelve az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés mértékét a károkori ár- és értékviszonyoknak megfelelően 8.000.000 forintra emelte fel, figyelemmel az ilyen jellegű perekben kialakult bírói gyakorlatra is. Ezen túlmenően az I-II. rendű felperesek, és az alperes által a nem vagyoni kártérítés kapcsán a fellebbezésekben hivatkozott indokok és érvek nem szolgáltattak kellő alappal az elsőfokú bíróság helyes, logikus és ellentmondásoktól mentes - mérlegelésen alapuló - döntése megváltoztatására. A II. rendű felperes által elszenvedett sérelem kárpótlásához szükséges nem vagyoni kártérítést helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, különbséget tett az I. és II. rendű felperesek által elszenvedett hátrányok között, értékelte a II. rendű felperes életvitelének az I. rendű felperes egészségi állapotára visszavezethető megváltozását, és tekintettel volt arra is, hogy az I. rendű felperes gondozása döntő mértékben a II. rendű felperesre hárul.

Az ápolási-gondozási többletköltség azért jár, mert az alperes jogellenes magatartásának hiányában a II. rendű felperesnek nem kellene ilyen mértékű ápolási-gondozási tevékenységet kifejtienie a napi 24 órás gondozásra szoruló I.

rendű felperes mellett. Az ápolással-gondozással felmerült többletköltségeket az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes állapotának, rászorultságának, a II. rendű felperes által nyújtott tevékenységnek, és az egyéb körülményeknek a helyes mérlegelésével állapította meg. Az elsőfokú bíróság a napi 8 órás, majd 2007 februárjától a napi 4 órás ápolás-gondozás igazolt díjának 75%-a alapulvételével megállapított díj megítélésénél figyelemmel volt egyrészt arra, hogy a II. rendű felperes nem azt választotta, hogy a gondozási, ápolási tevékenységet szakértelemmel rendelkező személyekre, intézményekre bízza - ilyen kötelezettsége nincs -, másrészt arra, hogy az ápolási-gondozási költséget elsődlegesen nem annak szakmai tartalma, hanem az ápolási-gondozási munka elvégzésének ténye alapozza meg.

A háztartási kisegítő többletköltsége címén előterjesztett igény azért megalapozott, mert a háztartási munka a fokozott mértékű gondozáshoz társul, és munkaigénye is magasabb annál, mint ami egy normál háztartásban szokásos; a II. rendű felperesnek az ápolás-gondozás terén kifejtett többlettevékenysége következményeként kevesebb ideje marad a háztartási munka végzésére. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor e többletigényt a II. rendű felperes által vezetett háztartás egyedi szükségleteit, a köztudomású árakat, a más hasonló perekben megállapított járadékok összegét mérlegelve a követelés mintegy 25%-ára mérsékelte. Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, a háztartási kisegítés többletköltsége további mérséklésére az alperes fellebbezésében előadottak nem adtak alapot.

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak az élelemfeljavítás kapcsán kifejtett álláspontjával is. Tény, hogy az I. rendű felperes a balesetét megelőzően önkéntesen vett részt alkoholelvonó kezelésen, a meghallgatott tanúk vallomása igazolta, hogy a balesetét követően az I. rendű felperes egyáltalán nem fogyaszt alkoholt. Az alperes ugyanakkor semmivel nem támasztotta alá azon álláspontját, hogy az I. rendű felperes kizárólag mozgáskorlátozottá válása miatt mondott le korábbi káros élvezetéről, így az élelemfeljavítás többletköltségével szemben a korábban alkohol megvásárlására fordított összeg nem számítható be. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a perben beszerzett szakvélemény alátámasztotta, hogy az I. rendű felperesnek ásványi anyagokban, vitaminokban, rostokban, fehérjékben gazdag ételeket kell fogyasztania. Köztudomású tény, hogy a rostokban gazdag, a testsúly gyarapodását megelőző minőségi összetevők, alapanyagok, ételek drágábbak, ezért nem tekinthető alaptalannak e többletkiadások megtérítése iránti kereset, tekintettel a hasonló esetekben élelemfeljavítás címén megítélt kártérítési összegekre is.

A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon - szakértői véleményen alapuló - megállapításával is, hogy az I. rendű felperes egészségkárosodása folytán nem volt és jelenleg sem képes a tömegközlekedési eszközök biztonságos igénybevételére, ezért állapota személygépkocsi igénybevételét teszi szükségessé. Az I. rendű felperes az alperes jogellenes magatartása miatt kialakult betegsége miatt nem lehet elzárva annak lehetőségétől, hogy otthonról az orvosi

ellenőrzéseken kívül más céllal is kimozduljon. A közlekedési többletköltség mérlegeléssel megállapított összege a más hasonló perekben kialakult gyakorlat figyelembevételével sem tekinthető eltúlzottnak. A köztudomású üzemanyagárak mellett attól sem lehet eltekinteni, hogy az I. rendű felperes egészségi állapota miatt a gépjárművet a II. rendű alperes kénytelen többlet használni, így az korábban használódik el.

A perben feltárt adatok alátámasztották, hogy az I. rendű felperes I. csoportú rokkantsága idejére a gépkocsival történő szállítása csak két kísérő egyidejű jelenlétével volt megoldható, tekintetbe véve, hogy a gépjárművet vezető II. rendű felperes a kerekesszéket nem tudta a gépjárműbe be- és kiemelni. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor ezt a körülményt a 2007 februárjáig járó járadék megállapításánál nem vette figyelembe, a Fővárosi Ítéltábla ezért címén előterjesztett igényt erre az időszakra havi 10.000 forintra emelte fel. A fellebbezésekben előadottak alapján az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására a közlekedési kísérő többletköltsége kapcsán - az előzőekben kifejtetteken túl - nem volt indok.

A kulturális többletköltségeket is okszerűen mérlegelte az elsőfokú bíróság, mert az I. rendű felperes véglegesen kialakultnak tekinthető állapota miatt az I-II. rendű felperések kényszerűen többlet tartózkodnak otthon. A kulturális többletköltség megítélt összege a mai ár- és értékviszonyok alapján kifejezetten mértéktartó, ezért a Fővárosi Ítéltábla nem látott indokot az elsőfokú bíróság által megállapított kulturális többletköltség mérséklésére.

A perben szerzett szakvélemény alátámasztotta, hogy a közgyógyellátás keretében igénybe vehető pelenka mennyiségén túl az I. rendű felperes részére napi 1-2 pelenka használata indokolt, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének az alperes fellebbezése szerinti megváltoztatására, felülmérlegelésére a fellebbezésben előadottak nem adtak alapot.

Helytállóan indokolta döntését az elsőfokú bíróság abban a vonatkozásban is, hogy az I-II. rendű felperések azért igényelhetik a számlákkal igazolt módon átalakított fürdőszoba elkészítésének költségét, mert az I. rendű felperes tisztálkodása otthonában csak így oldható meg. Nem merült fel a perben adat arra, hogy a fürdőszoba átalakítására nem az I. rendű felperes egészségi állapotával kapcsolatban került sor. A Fővárosi Ítéltábla a fürdőszoba átalakítás alperesre áthárítható költségét az I-II. rendű felperések által igénybe nem vett állami támogatás összegével leszállította, tekintetbe véve, hogy az I-II. rendű felperések ennek indokoltságát fellebbezésükben maguk sem vitatták.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy mind az elsőfokú bíróság, mind az I-II. rendű felperesek helytelenül jelölték meg a pertárgy értékét, mert a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján a hátralék összege akkor sem számítható a perérték alapjába, ha az I-II. rendű felperesek határozott összegben annak megfizetésére is kéri az alperes kötelezését, és a követelt összeg több az egy évi szolgáltatás értékénél. A Fővárosi Ítéltábla ezért - a részben megváltoztató rendelkezésre is figyelemmel - az alperest pervesztessége arányában terhelő elsőfokú perköltség fizetési kötelezettséget a Pp. 81. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint leszállította.

Az alperes a túlnyomórészt sikertelen fellebbezése következményeként - az I-II. rendű felperesek részben eredményes fellebbezésének figyelembevételével - köteles a Pp. 239. §-a folytán alkalmazott Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az I-II. rendű felperesek részére jogi képviseletük ellátásáért a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - megállapított ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére. A fellebbezési eljárási illetékről szóló rendelkezés - az alperes illetékmentességére figyelemmel - a Pp. 81. § (1) bekezdésén, az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontján, 46. § (1) bekezdésén, 59. § (1) bekezdésén, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén, 14. §-án, a 15. § (1) és (3) bekezdésén, valamint a 16/A. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2011. március 25.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s.k.
előadó bíró

Dr. Varga Edit s.k.
bíró